HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

20 decembrie 2017*

„Trimitere preliminară – Spațiul de libertate, securitate și justiție – Cooperare judiciară în materie civilă – Competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială – Convenția de la Lugano II – Litispendență – Noțiunea «instanță» – Autoritate de conciliere de drept elvețian, responsabilă cu desfășurarea procedurii de conciliere prealabile oricărei proceduri pe fond”

În cauza C-467/16,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Amtsgericht Stuttgart (Tribunalul Districtual Stuttgart, Germania), prin decizia din 8 august 2016, primită de Curte la 22 august 2016, în procedura

Brigitte Schlömp

împotriva

Landratsamt Schwäbisch Hall,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul M. Ilešič, președinte de cameră, domnul A. Rosas, doamnele C. Toader (raportor) și A. Prechal și domnul E. Jarašiūnas, judecători,

avocat general: domnul M. Szpunar,

grefier: domnul M. Aleksejev, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 5 iulie 2017,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru doamna Schlömp, de D. Adam, Rechtsanwalt;

– pentru Landratsamt Schwäbisch Hall, de D. Vollmer, Rechtsanwalt;

– pentru guvernul elvețian, de M. Schöll și de R. Rodriguez, în calitate de agenți;

– pentru Comisia Europeană, de M. Wilderspin și de M. Heller, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 18 octombrie 2017,

* Limba de procedură: germana.

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolelor 27 și 30 din Convenția privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială, semnată la 30 octombrie 2007, a cărei încheiere a fost aprobată în numele Comunității prin Decizia 2009/430/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2008 (JO 2009, L 147, p. 1, denumită în continuare „Convenția de la Lugano II”).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între doamna Brigitte Schlömp, pe de o parte, și Landratsamt Schwäbisch Hall (serviciile administrative din circumscripția Schwäbisch Hall, Germania, denumite în continuare „serviciile administrative”), pe de altă parte, în legătură cu o cerere, formulată de doamna Schlömp, în constatare negativă a unei obligații de întreținere (denumită în continuare „cererea în constatare negativă”).

Cadrul juridic

Convenția de la Lugano II

3 Titlul II din Convenția de la Lugano II, denumit „Competența judiciară”, include în secțiunea 2, intitulată „Competența judiciară specială”, articolul 5 alineatul (2), potrivit căruia:

„O persoană care își are domiciliul pe teritoriul unui stat obligat prin prezenta convenție poate fi acționată în justiție pe teritoriul altui stat obligat prin prezenta convenție:

[…]

2. în materia obligațiilor de întreținere:
   (a) în instanțele de la locul unde este domiciliat sau își are reședința obișnuită creditorul obligației de întreținere […]”

4 Secțiunea 9, intitulată „Litispendență și conexitate”, din titlul II din convenția menționată cuprinde articolele 27-30 din aceasta. Potrivit articolului 27 din respectiva convenție:

„(1) În cazul unor cereri având același obiect, aceeași cauză și referindu-se la aceleași părți introduse la instanțe din state diferite obligate prin prezenta convenție, instanța sesizată ulterior suspendă din oficiu acțiunea până în momentul în care se stabilește competența primei instanțe sesizate.

(2) Dacă se constată că prima instanță sesizată este competentă, instanța sesizată ulterior își declină competența în favoarea acesteia.”

5 Articolul 30 din aceeași convenție prevede:

„În sensul prezentei secțiuni, se consideră că o instanță este sesizată:

1. la data la care actul de sesizare a instanței sau un alt act echivalent a fost depus în instanță, cu condiția ca reclamantul să fi întreprins măsurile necesare pentru ca actul să fie notificat sau comunicat pârâtului, sau

2. dacă actul trebuie să fie notificat sau comunicat înainte de a fi depus în instanță, la data la care acesta este primit de autoritatea responsabilă de notificarea și comunicarea acestuia, cu condiția ca reclamantul să fi întreprins măsurile necesare pentru ca actul să fie depus în instanță."

6 Titlul V, denumit „Dispoziții generale", din Convenția de la Lugano II cuprinde, printre altele, articolul 62 din această convenție, care prevede:

„În sensul prezentei convenții, termenul «instanță» include orice autoritate desemnată de către un stat obligat prin prezenta convenție ca având competență în domeniile care intră în sfera de aplicare a acestei convenții."

7 Figurând în titlul VII din Convenția de la Lugano II, denumit „Relația cu Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului și cu alte instrumente", articolul 64 din această convenție prevede:

„(1) Prezenta convenție nu aduce atingere aplicării de către statele membre ale Comunității Europene a Regulamentului (CE) nr. 44/2001 [al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2001, L 12, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 3, p. 74)] și nici a modificărilor aduse acestuia, a Convenției privind competența judiciară și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, semnată la Bruxelles la 27 septembrie 1968, sau a Protocolului privind interpretarea convenției în cauză de către Curtea de Justiție a Comunităților Europene, semnat la Luxemburg la 3 iunie 1971, modificate de convențiile de aderare la respectiva convenție și la respectivul protocol de către statele care au aderat la Comunitățile Europene, sau a Acordului dintre Comunitatea Europeană și Regatul Danemarcei privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, semnat la Bruxelles la 19 octombrie 2005.

(2) Cu toate acestea, prezenta convenție se aplică în orice situație:

(a) în materie de competență, în cazul în care pârâtul este domiciliat pe teritoriul unui stat în care se aplică prezenta convenție, dar nu și un alt act prevăzut la alineatul (1) din prezentul articol, sau în care articolul 22 sau 23 din prezenta convenție conferă competență instanțelor acestui stat;

(b) în ceea ce privește litispendența sau acțiunile conexe prevăzute la articolele 27 și 28, în cazul în care sunt introduse acțiuni în instanță într-un stat în care se aplică prezenta convenție, dar nu și un act prevăzut la alineatul (1) din prezentul articol, precum și într-un stat în care se aplică atât prezenta convenție, cât și un act prevăzut la alineatul (1) din prezentul articol;

[…]"

Reglementarea Uniunii

Regulamentul nr. 44/2001

8 Secțiunea 9, intitulată „Litispendență și conexitate", din capitolul II din Regulamentul nr. 44/2001 cuprinde articolele 27-30 din acest regulament. Potrivit articolului 27 din regulamentul menționat:

„(1) În cazul în care cereri având același obiect și aceeași cauză sunt introduse între aceleași părți înaintea unor instanțe din state membre diferite, instanța sesizată ulterior suspendă din oficiu acțiunea până în momentul în care se stabilește competența primei instanțe sesizate.

(2) Dacă se stabilește competența primei instanțe sesizate, instanța sesizată ulterior își declină competența în favoarea acesteia."

9 Potrivit articolului 30 din același regulament:

„În înțelesul prezentei secțiuni, se consideră că o instanță este sesizată:

1. la data la care actul de sesizare a instanței sau un alt act echivalent a fost depus în instanță, cu condiția ca reclamantul să fi întreprins măsurile necesare pentru ca actul să fie notificat sau comunicat pârâtului, sau

2. dacă actul trebuie să fie notificat sau comunicat înainte de a fi depus în instanță, la data la care acesta este primit de autoritatea responsabilă de notificarea sau comunicarea acestuia, cu condiția ca reclamantul să fi întreprins măsurile necesare pentru ca actul să fie depus în instanță."

Regulamentul (UE) nr. 1215/2012

10 Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2012, L 351, p. 1), care a abrogat Regulamentul nr. 44/2001, este, cu excepția unora dintre dispozițiile sale, aplicabil începând cu 10 ianuarie 2015.

11 Articolul 29 alineatele (1) și (2) și articolul 32 din acest regulament preiau, în esență, dispozițiile articolelor 27 și 30 din Regulamentul nr. 44/2001.

Regulamentul (CE) nr. 4/2009

12 Potrivit articolului 3 din Regulamentul (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere (JO 2009, L 7, p. 1):

„Are competența de a hotărî în materie de obligații de întreținere în statele membre:

(a) instanța judecătorească de la locul reședinței obișnuite a pârâtului; sau

(b) instanța judecătorească de la locul reședinței obișnuite a creditorului; sau

[…]"

13 Potrivit articolului 68 alineatul (1) din acest regulament:

„Sub rezerva articolului 75 alineatul (2), prezentul regulament modifică Regulamentul (CE) nr. 44/2001, înlocuind dispozițiile regulamentului respectiv aplicabile în materie de obligații de întreținere."

Dreptul elvețian

Codul de procedură civilă

14 Codul de procedură civilă (denumit în continuare „CPC") prevede, la articolul 62, intitulat „Începutul litispendenței", care face parte din titlul 4, denumit „Litispendența și desistarea de acțiune", din partea 1 din acest cod:

„1 Procedura se declanșează prin depunerea unei cereri de conciliere, a unei acțiuni, a unei cereri sau a unei cereri comune de divorț."

[…]”

15 Procedura de conciliere este reglementată de articolele 197-212 din titlul 1 din partea 2 din CPC. Potrivit articolului 197 din CPC, intitulat „Principiu”:

„Procedura pe fond este precedată de o încercare de conciliere în fața unei autorități de conciliere.”

16 Articolul 198 din CPC enumeră excepțiile în temeiul cărora nu are loc procedura de conciliere.

17 Capitolul 2, intitulat „Procedura de conciliere”, din titlul 1 din partea 2 din CPC cuprinde articolele 202-207. Articolul 202 din CPC, intitulat „Introducere”, prevede:

„1 Procedura este inițiată prin depunerea cererii de conciliere. […]

2 Cererea de conciliere conține desemnarea părții adverse, concluziile și descrierea obiectului litigiului.

3 Autoritatea de conciliere notifică fără întârziere cererea părții adverse și citează simultan părțile la ședință.

[…]”

18 Capitolul 3, intitulat „Concilierea și autorizația de sesizare a instanței”, din titlul 1 din partea 2 din CPC cuprinde articolele 208 și 209. Potrivit articolului 208 din CPC, intitulat „Concilierea”:

„1 În cazul în care încercarea de conciliere se concretizează, autoritatea de conciliere ia act de tranzacție, de achiesare sau de desistarea necondiționată de acțiune printr-un proces-verbal, care este apoi supus semnării de către părți. Fiecare parte primește o copie a procesului-verbal.

2 Tranzacția, achiesarea sau desistarea de acțiune au efectele unei decizii executorii.”

19 Potrivit articolului 209 din CPC, intitulat „Autorizația de sesizare a instanței”:

„1 În cazul în care încercarea de conciliere eșuează, autoritatea de conciliere ia act de acest fapt printr-un proces verbal și eliberează autorizația de sesizare a instanței:

[…]

b. reclamantului […]

[…]

3 Reclamantul are dreptul să depună acțiunea la instanță în termen de trei luni de la data eliberării autorizației de sesizare a instanței.

[…]”

20 Intitulat „Propunerea de hotărâre și decizia”, capitolul 4 din titlul 1 din partea 2 din CPC cuprinde articolele 210-212. Articolul 210 din CPC, intitulat „Propunerea de hotărâre”, prevede:

„1 Autoritatea de conciliere poate prezenta părților o propunere de hotărâre:

[…]

c. în celelalte litigii patrimoniale, în care valoarea litigiului nu depășește 5 000 de franci [elvețieni (CHF) (aproximativ 4 350 de euro)].

[…]”

21 Articolul 211 din CPC, intitulat „Efecte”, prevede:

„1 Propunerea de hotărâre este acceptată și produce efectele unei decizii intrate în vigoare în cazul în care niciuna dintre părți nu se opune în termen de 20 de zile din ziua în care aceasta a fost comunicată în scris părților. Opoziția nu trebuie motivată.

2 După primirea opoziției, autoritatea de conciliere eliberează autorizația de sesizare a instanței:

[…]”

22 Potrivit articolului 212 din CPC, intitulat „Decizia”, „[a]utoritatea de conciliere poate, la cererea reclamantului, să se pronunțe pe fond în litigiile patrimoniale în care valoarea litigiului nu depășește 2 000 de franci [CHF (aproximativ 1 740 de euro)]” și „[p]rocedura este orală.”

Legea federală privind dreptul internațional privat

23 Legea federală privind dreptul internațional privat, în versiunea aplicabilă în litigiul principal, prevede la articolul 9, intitulat „Litispendența”, care face parte din secțiunea 2, intitulată „Competența”:

„1 În cazul în care o acțiune având același obiect este deja pendinte între aceleași părți în fața unei instanțe din străinătate, instanța elvețiană suspendă judecarea cauzei dacă se preconizează că instanța străină va pronunța, într-un termen convenabil, o decizie care poate fi recunoscută în Elveția.

2 Pentru a determina data la care o acțiune a fost introdusă în Elveția, data efectuării primului act necesar pentru introducerea acțiunii este decisivă. Cererea de conciliere este suficientă.

3 Instanța elvețiană se desesizează imediat ce îi este prezentată o decizie pronunțată în străinătate care poate fi recunoscută în Elveția.”

Litigiul principal și întrebarea preliminară

24 Doamna Schlömp, domiciliată în Elveția, este fiica naturală a doamnei H. S., care, din cauza stării sale de dependență, se află într-un azil din Germania și primește prestații de asistență socială complementară plătite de serviciile administrative.

25 Potrivit dreptului german, prestațiile acordate de o autoritate publică sunt transferate organismului de asistență socială, care poate solicita, printr-o acțiune în restituire, rambursarea acestor prestații de la copiii naturali ai beneficiarului care au capacitate contributivă suficientă.

26 La 16 octombrie 2015, serviciile administrative au introdus o cerere de conciliere la Friedensrichteramt des Kreises Reiat, Kanton Schaffhausen (judecătorul de pace din Districtul Reiat, Cantonul Schaffhausen, Elveția), acesta din urmă acționând în calitate de autoritate de conciliere, și au solicitat doamnei Schlömp plata unei sume minime de 5 000 euro, sub rezerva posibilității de a modifica această sumă după comunicarea informațiilor solicitate acesteia.

27 Întrucât încercarea de conciliere a eșuat, Friedensrichteramt des Kreises Reiat (judecătorul de pace din Districtul Reiat) a eliberat, la 25 ianuarie 2016, o „autorizație de sesizare a instanței”, care a fost notificată serviciilor administrative la 26 ianuarie 2016.

28 La 11 mai 2016, Kantonsgericht Schaffhausen (Tribunalul Cantonal Schaffhausen, Elveția) a fost sesizat de serviciile administrative cu o acțiune îndreptată împotriva doamnei Schlömp și având ca obiect plata, cu titlu de pensie de întreținere, a sumei minime menționate la punctul 26 din prezenta hotărâre, sub rezerva majorării acestei sume în funcție de eventuale informații suplimentare cu privire la capacitatea contributivă a acesteia din urmă.

29 După introducerea cererii de conciliere, dar înainte de sesizarea Kantonsgericht Schaffhausen (Tribunalul Cantonal Schaffhausen), doamna Schlömp a sesizat, în temeiul articolului 3 litera (a) sau (b) din Regulamentul nr. 4/2009, Amtsgericht (Familiengericht) Schwäbisch Hall (judecătorul pentru cauze de familie din cadrul Tribunalului Districtual din Schwäbisch Hall, Germania), prin memoriul din 19 februarie 2016, primit de această instanță la 22 februarie 2016, cu o cerere în constatare negativă.

30 Prin decizia din 7 martie 2016, această instanță s-a declarat necompetentă teritorial să soluționeze cauza și a transmis-o instanței de trimitere, Amtsgericht Stuttgart (Tribunalul Districtual din Stuttgart, Germania), care a fost sesizată cu cauza la 21 martie 2016.

31 După comunicarea către serviciile administrative, la 26 aprilie 2016, a cererii în constatare negativă, aceste servicii au ridicat, la 17 mai 2016, o excepție de litispendență pentru motivul că o procedură era pendinte în Elveția, ceea ce trebuia să conducă instanța de trimitere la suspendarea judecării cauzei, conform articolului 27 alineatul (1) din Convenția de la Lugano II. Doamna Schlömp a solicitat respingerea acestei excepții, apreciind că autoritatea de conciliere nu era o „instanță”, astfel încât dispozițiile articolului 27 alineatul (1) din Convenția de la Lugano II nu erau aplicabile.

32 Întemeindu-se pe jurisprudența Curții, în special pe Hotărârea din 8 decembrie 1987, Gubisch Maschinenfabrik (144/86, EU:C:1987:528), și pe Hotărârea din 6 decembrie 1994, Tatry (C-406/92, EU:C:1994:400), instanța de trimitere consideră că cererea de plată, însoțită de o solicitare de informații, intentată în Elveția de serviciile administrative, precum și cererea în constatare negativă introdusă în Germania au ambele la origine aspectul dacă doamnei Schlömp îi revine, în temeiul unei subrogații legale, o obligație de întreținere.

33 Instanța de trimitere constată că din dispozițiile CPC, în special din articolul 62 alineatul (1) coroborat cu articolul 202 alineatul (1) din acesta, reiese că, în dreptul elvețian, sub rezerva anumitor excepții, care nu sunt aplicabile în speță, procedura se declanșează în mod obligatoriu prin depunerea unei cereri de conciliere. În consecință, această instanță apreciază că procedura de conciliere și procedura judiciară ulterioară formează una și aceeași unitate procedurală.

34 Instanța de trimitere se întreabă însă dacă autoritatea de conciliere, în fața căreia este introdusă cererea de conciliere, poate fi calificată drept „instanță” în sensul articolelor 27 și 30 din Convenția de la Lugano II.

35 În aceste condiții, Amtsgericht Stuttgart (Tribunalul Districtual din Stuttgart) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„O autoritate de conciliere de drept elvețian intră sub incidența noțiunii «instanță» în cadrul domeniului de aplicare al articolelor 27 și 30 din Convenția de la Lugano [II]?”

Cu privire la întrebarea preliminară

36 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolele 27 și 30 din Convenția de la Lugano II trebuie interpretate în sensul că, în caz de litispendență, data la care a fost inițiată o procedură obligatorie de conciliere în fața unei autorități de conciliere de drept elvețian constituie data la care se consideră că o „instanță” este sesizată.

Cu privire la aplicabilitatea Convenției de la Lugano II

37 Convenția de la Lugano II a intrat în vigoare între Uniunea Europeană și Confederația Elvețiană la 1 ianuarie 2011 (JO 2011, L 138, p. 1). Conform articolului 5 alineatul (2) din această convenție, litigiile în materia obligațiilor de întreținere intră, în principiu, în domeniul de aplicare al acesteia.

38 Cu titlu introductiv, este necesar să se examineze dacă, în lumina articolului 64 din Convenția de la Lugano II, care guvernează relația acestei convenții cu Regulamentul nr. 44/2001, Convenția de la Lugano II se poate aplica în litigiul principal.

39 Potrivit articolului 64 alineatul (1) din Convenția de la Lugano II, aceasta din urmă nu aduce atingere, printre altele, aplicării de către statele membre a Regulamentului nr. 44/2001 și a oricărei modificări aduse respectivului regulament. Cu toate acestea, astfel cum reiese din articolul 64 alineatul (2) litera (b) din convenția menționată, ea se aplică, în orice caz, în ceea ce privește litispendența în cazul în care sunt introduse acțiuni în instanță într-un stat în care se aplică respectiva convenție, dar nu și un act prevăzut la alineatul (1) al aceluiași articol 64 – cum este Confederația Elvețiană –, precum și într-un stat în care se aplică atât această convenție, cât și un act prevăzut la alineatul (1) – cum este Republica Federală Germania.

40 Regulamentul nr. 44/2001 a fost abrogat prin Regulamentul nr. 1215/2012, acesta din urmă fiind, cu excepția unora dintre dispozițiile sale, aplicabil începând cu 10 ianuarie 2015.

41 Astfel cum reiese din articolul 68 alineatul (1) din Regulamentul nr. 4/2009, acest regulament modifică Regulamentul nr. 44/2001, înlocuind dispozițiile acestuia aplicabile în materie de obligații de întreținere. Sub rezerva dispozițiilor tranzitorii cuprinse în Regulamentul nr. 4/2009, statele membre trebuie să aplice, în materie de obligații de întreținere, dispozițiile acestui regulament privind competența, recunoașterea, forța executorie și executarea hotărârilor, precum și asistența judiciară, în locul celor prevăzute de Regulamentul nr. 44/2001. Printre dispozițiile Regulamentului nr. 4/2009 privind competența figurează articolul 3 litera (a) din acesta.

42 În măsura în care articolul 64 alineatul (1) din Convenția de la Lugano II face referire la orice modificare adusă Regulamentului nr. 44/2001, această referire trebuie înțeleasă în sensul că include Regulamentele nr. 4/2009 și nr. 1215/2012.

43 În consecință, conform articolului 64 alineatul (2) din Convenția de la Lugano II, aceasta este aplicabilă în litigiul principal.

Cu privire la fond

44 Astfel cum rezultă din termenii articolului 27 alineatul (1) din Convenția de la Lugano II, o situație de litispendență există în cazul în care cereri având același obiect, aceeași cauză și referindu-se la aceleași părți sunt introduse la instanțe din state diferite.

45 Articolul 30 din Convenția de la Lugano II definește data la care se consideră că o instanță este sesizată în vederea aplicării secțiunii 9 din titlul II din această convenție ca fiind fie data la care actul de sesizare a instanței sau un alt act echivalent a fost depus în instanță, cu condiția ca reclamantul să fi întreprins măsurile necesare pentru ca actul să fie notificat sau comunicat pârâtului, fie, dacă actul trebuie să fie notificat sau comunicat înainte de a fi depus în instanță, data la care acesta este primit de autoritatea responsabilă de notificarea sau de comunicarea acestuia, cu condiția ca reclamantul să fi întreprins măsurile necesare pentru ca actul să fie depus în instanță.

46 Mai întâi, trebuie să se arate că aceste dispoziții ale Convenției de la Lugano II sunt redactate în termeni aproape identici cu articolele corespunzătoare din Regulamentele nr. 44/2001 și nr. 1215/2012.

47 Astfel cum a subliniat și avocatul general la punctul 27 din concluzii, obiectivul unei interpretări uniforme a dispozițiilor echivalente din Convenția de la Lugano II și din Regulamentul nr. 44/2001, precum și a oricărei modificări aduse acestuia reiese în special din ultimul considerent al Protocolului nr. 2 privind interpretarea uniformă a convenției și comitetul permanent (JO 2007, L 339, p. 27), precum și din articolul 1 din acest protocol, potrivit cărora instanțele chemate să aplice și să interpreteze această convenție sunt ținute să asigure o interpretare convergentă a dispozițiilor echivalente din instrumentele menționate.

48 Curtea a evidențiat de asemenea identitatea de obiecte și de moduri de redactare dintre Regulamentul nr. 44/2001 și dispozițiile Convenției de la Lugano II care permit să se garanteze coerența dintre cele două regimuri juridice [a se vedea în acest sens Avizul 1/03 (Noua Convenție de la Lugano) din 7 februarie 2006, EU:C:2006:81, punctele 152 și 153].

49 În continuare, având în vedere paralelismul care există între mecanismele de soluționare a cazurilor de litispendență instituite prin Convenția de la Lugano II și prin Regulamentele nr. 44/2001 și nr. 1215/2012 și în lumina obiectivului unei interpretări uniforme, astfel cum a fost enunțat la punctul 47 din prezenta hotărâre, este necesar să se considere că articolul 27 din Convenția de la Lugano II are un caracter obiectiv și automat și se întemeiază pe ordinea cronologică în care au fost sesizate instanțele în cauză (a se vedea prin analogie Hotărârea din 4 mai 2017, HanseYachts, C-29/16, EU:C:2017:343, punctul 28 și jurisprudența citată).

50 În acest context, astfel cum a subliniat și avocatul general la punctul 41 din concluzii, articolul 30 din Convenția de la Lugano II definește în mod uniform și autonom data la care se consideră că o instanță este sesizată în vederea aplicării secțiunii 9 din titlul II din această convenție, în special a articolului 27 din aceasta, pentru a reduce riscul ca proceduri paralele să se deruleze în diferite state contractante.

51 În sfârșit, în ceea ce privește condițiile prevăzute la articolul 27 alineatul (1) din Convenția de la Lugano II, referitoare la identitatea părților, a cauzei și a obiectului cererilor formulate în fața instanțelor din diferite state, trebuie să se observe că din jurisprudența Curții cu privire la interpretarea articolului 27 din Regulamentul nr. 44/2001, care poate fi transpusă interpretării articolului 27 din Convenția de la Lugano II, rezultă că o cerere prin care se solicită să se stabilească faptul că pârâtul răspunde pentru un prejudiciu are aceeași cauză și același obiect ca o acțiune în constatare negativă formulată de acel pârât prin care se solicită să se constate că nu răspunde pentru prejudiciul respectiv (a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 decembrie 2013, NIPPONKOA Insurance, C-452/12, EU:C:2013:858, punctul 42 și jurisprudența citată).

52 În speță, astfel cum a constatat instanța de trimitere, o situație de litispendență există între cauza pendinte în fața sa și cea cu care este sesizat Kantonsgericht Schaffhausen (Tribunalul Cantonal din Schaffhausen) întrucât la originea ambelor cauze se află aspectul dacă doamnei Schlömp îi revine o obligație de întreținere, în temeiul unei subrogații legale.

53 Din CPC reiese că, în dreptul elvețian, procedura se declanșează prin depunerea unei cereri de conciliere, a unei acțiuni, a unei cereri sau, dacă este cazul, a unei cereri comune de divorț. Procedura de conciliere este prevăzută de lege, este supusă principiului contradictorialității și este, în principiu, obligatorie. Nerespectarea sa determină inadmisibilitatea unei eventuale cereri ulterioare în justiție. Această procedură poate conduce fie la o hotărâre obligatorie, pentru litigiile a căror valoare nu depășește 2 000 CHF (aproximativ 1 740 de euro), fie la o propunere de hotărâre care poate dobândi autoritate de lucru judecat în lipsa unei contestații, pentru litigiile a căror valoare nu depășește 5 000 CHF (aproximativ 4 350 de euro), fie la ratificarea unei concilieri sau la eliberarea unei autorizații de sesizare a instanței. În acest ultim caz, reclamantul are dreptul să depună acțiunea la instanță în

termen de trei luni de la data eliberării autorizației de sesizare a instanței. La rândul său, articolul 9 din Legea federală privind dreptul internațional privat prevede că, în caz de litispendență, pentru a determina data la care o acțiune a fost introdusă în Elveția, data efectuării primului act necesar pentru introducerea acțiunii este decisivă, cererea de conciliere fiind suficientă.

54 În plus, astfel cum a subliniat guvernul elvețian în observațiile sale orale, autoritățile de conciliere, pe de o parte, sunt supuse garanțiilor prevăzute de CPC în materie de recuzare a judecătorilor de pace care se află în compunerea acestor autorități și, pe de altă parte, își exercită funcțiile în deplină autonomie.

55 Din aceste dispoziții reiese că, în exercitarea funcțiilor care le sunt încredințate de CPC, autoritățile de conciliere pot fi calificate drept „instanță” în sensul articolului 62 din Convenția de la Lugano II.

56 Astfel, potrivit modului de redactare a articolului 62 din Convenția de la Lugano II, termenul „instanță” include orice autoritate desemnată de un stat obligat prin această convenție ca având competență în domeniile care intră în sfera de aplicare a acesteia.

57 Așa cum s-a subliniat în Raportul explicativ privind Convenția de la Lugano, elaborat de domnul Fausto Pocar și aprobat de Consiliu (JO 2009, C 319, p. 1), formularea articolului 62 din Convenția de la Lugano II consacră o abordare funcțională potrivit căreia o autoritate este calificată drept instanță mai degrabă prin funcțiile pe care le exercită decât prin clasificarea formală efectuată în temeiul dreptului național care i se aplică.

58 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că articolele 27 și 30 din Convenția de la Lugano II trebuie interpretate în sensul că, în caz de litispendență, data la care a fost inițiată o procedură obligatorie de conciliere în fața unei autorități de conciliere de drept elvețian constituie data la care se consideră că o „instanță” este sesizată.

Cu privire la cheltuielile de judecată

59 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

Articolele 27 și 30 din Convenția privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială, semnată la 30 octombrie 2007, a cărei încheiere a fost aprobată în numele Comunității prin Decizia 2009/430/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2008, trebuie interpretate în sensul că, în caz de litispendență, data la care a fost inițiată o procedură obligatorie de conciliere în fața unei autorități de conciliere de drept elvețian constituie data la care se consideră că o „instanță” este sesizată.

Semnături